

Priekšlikumi partiju programmām demogrāfijas, ģimenes un dzīvības aizstāvības jomā

Biedrība Asociācija “Ģimene” ir nevalstiska organizācija, kuras mērķi ir veicināt uz kristīgām vērtībām balstītas ģimenes, laulības un cilvēka dzīvības kā svētuma atjaunošanu un stiprināšanu Latvijas sabiedrībā. Aicinām politiskās partijas, kas atbalsta šos mērķus, iekļaut savās partiju programmās zemāk piedāvātos priekšlikumus un īstenot tos politiskajā darbībā.

1. Ģimenes un laulības konstitucionālā aizsardzība

1. Stiprināt ģimeni kā sabiedrības un valsts pamatu, Satversmē un tiesību aktos nostiprinot izpratni par ģimeni, kas balstās laulībā, asinsradniecībā vai adopcijā.
2. Saglabāt laulību kā savienību starp vīrieti un sievieti, kā to paredz Satversmes 110. pants, un nepieļaut laulības institūta paplašināšanu.
3. Tiesību aktos nostiprināt, ka laulība ir vīrieša un sievietes savienība ģimenes nodibināšanai, kas primāri vērsta uz kopdzīvi, bērnu radīšanu, aprūpi un audzināšanu.
4. Satversmē ietvert ģimenes definīciju, paredzot, ka ģimene ir laulībā, asinsradniecībā vai adopcijā balstīta savienība, kas nodrošina bērnu aprūpi un audzināšanu.
5. Aizsargāt Satversmē nostiprināto ģimenes un laulības jēdzienu, nepieļaujot tā izmaiņas bez plašas sabiedriskas diskusijas un demokrātiska mandāta, tostarp referenduma.
6. Neatbalstīt partnerattiecību, civilās savienības, kopdzīves fakta konstatēšanas vai citu laulībai līdzīgu regulējumu paplašināšanu un pielīdzināšanu laulībai.

2. Bērna tiesības uz tēvu, māti un stabilu ģimenes vidi

7. Nostiprināt bērna tiesības uz tēvu un māti, īpaši bērnu aprūpes, aizgādības, adopcijas, mākslīgās apaugļošanas un ģimenes tiesību jautājumos.
8. Paredzēt, ka bērna labākajās interesēs primāri ir iespēja augt attiecībās ar saviem bioloģiskajiem vecākiem — tēvu un māti, ja vien tas nekaitē bērna drošībai.
9. Nodrošināt bērnam tiesības uz stabilu, drošu un ilgtermiņā paredzamu ģimenes vidi.
10. Laulības šķiršanas gadījumos veicināt bērna aprūpes tiesību īstenošanu pēc iespējas līdzvērtīgi abiem vecākiem, ja tas nav pretrunā bērna drošībai un labākajām interesēm.
11. Tiesību aktos un politikas plānošanā bērna intereses noteikt kā prioritāras visos jautājumos, kas skar ģimeni, vecāku tiesības, adopciju, ārpusģimenes aprūpi un mākslīgo apaugļošanu.
12. Atvieglot adopcijas procesu Latvijā, vienlaikus saglabājot stingru bērna interešu aizsardzību.
13. Veicināt adopciju kā alternatīvu neauglības risināšanai un aborta veikšanai, nodrošinot atbalstu gan bērnam, gan grūtniecei, gan adoptētājiem.
14. Attīstīt krustvecāku, mentoru un atbalsta ģimeņu kustību bērniem un jauniešiem, kuriem nepieciešams papildu emocionāls un praktisks atbalsts, īpaši tēva vai mātes trūkuma gadījumā.

3. Demogrāfija kā valsts drošības un ilgtspējas prioritāte

15. Atzīt demogrāfisko krīzi Latvijā par vienu no galvenajām valsts drošības, tautas pastāvēšanas un ilgtspējas problēmām.
16. Izstrādāt ilgtermiņa demogrāfijas stratēģiju ar skaidriem mērķiem dzimstības, laulību stabilitātes, bērnu skaita ģimenēs un ģimeņu labklājības veicināšanai.
17. Ieviest obligātu demogrāfijas, ģimenes un bērnu interešu ietekmes izvērtējumu visiem likumprojektiem un politikas plānošanas dokumentiem.
18. Izveidot Ģimenes un bērnu lietu ministriju vai līdzvērtīgu augsta līmeņa institūciju ar nodalītu ikgadējo budžetu, kas būtu politiski atbildīga par demogrāfiju, ģimenes politiku, bērnu tiesībām un laulības stiprināšanu.
19. Izveidot Demogrāfijas fondu, no kura finansēt ilgtermiņa programmas dzimstības veicināšanai, daudzbērnu ģimeņu atbalstam un laulības stiprināšanai, kas respektē bērna tiesības un dzīvības aizsardzību.
20. Izveidot neatkarīgu demogrāfijas pētniecības institūtu, kas regulāri analizētu demogrāfiskos procesus un sniegtu datus balstītus priekšlikumus valsts politikai.
21. Prioritāri atbalstīt projektus un programmas, kas veicina bērnu dzimšanu, ģimeņu stabilitāti, laulības institūta stiprināšanu un bērnu audzināšanu ģimenē.
22. Ievērot horizontālu principu, ka ģimenes ar bērniem nav sociāla problēma, bet valsts attīstības, drošības, kultūras nepārtrauktības un nākotnes pamats.

4. Finansiālais atbalsts ģimenēm ar bērniem

23. Palielināt valsts ģimenes pabalstu, īpaši ģimenēm ar trim un vairāk bērniem.
24. Palielināt bērna piedzimšanas pabalstu līdz būtiski jūtamam apmēram, piemēram, līdz 2000 eiro par bērnu.
25. Palielināt vecāku pabalsta aizvietoējuma līmeni, lai bērna piedzimšana neradītu krasu ienākumu kritumu ģimenē.
26. Ieviest "speciālo prēmiju" par bērna piedzimšanu vecākiem, kuri kopumā iemaksājuši valsts sociālās apdrošināšanas sistēmā noteiktu summu.
27. Garantēt vismaz vienu gadu apmaksātu bērna kopšanas atvaļinājumu vienam vai abiem vecākiem, nodrošinot ģimenei stabilus ienākumus bērna pirmajā dzīves gadā.
28. Dubultot līdzšinējo paternitātes pabalstu un nodrošināt elastīgāku tēva iesaisti bērna aprūpē pēc piedzimšanas.
29. Ieviest mehānismu, ka ģimenes pabalstu izmaksas, nodokļu atlaides un citi atbalsta instrumenti tiek regulāri pārskatīti atbilstoši inflācijai un dzīves dārdzībai.
30. Nodrošināt daudzbērnu ģimenēm būtiskus nekustamā īpašuma nodokļa, transporta, komunālo pakalpojumu, izglītības un citus atvieglojumus.
31. Nodrošināt 50% piemaksu pie vecuma pensijas tēviem un mātēm, kuri izaudzinājuši četrus vai vairāk bērnus.
32. Paredzēt citus īpašus pensiju bonusus mātēm un tēviem par izaudzinātiem bērniem, atzīstot bērnu audzināšanu par ieguldījumu valsts nākotnē.

5. Mājoklis un dzīves vide

33. Ieviest mērķētas mājokļa atbalsta programmas jaunām ģimenēm un daudzbērnu ģimenēm, tostarp pirmās iemaksas atbalstu, valsts garantijas un procentu subsīdijas.

34. Atbalstīt daudzbērnu ģimenes mājoķļa iegādē, paplašināšanā, renovācijā un energoefektivitātes uzlabošanā.
35. Nodrošināt pašvaldību iesaisti ģimenēm piemērotu mājoķļu pieejamībā, īpaši reģionos.
36. Ieviest papildu atbalstu ģimenēm, kurām bērna piedzimšanas dēļ nepieciešams lielāks mājoķlis.
37. Attīstīt bērniem un ģimenēm draudzīgu infrastruktūru pašvaldībās — rotaļu laukumus, ģimenes centrus, drošu vidi, pieejamus veselības pakalpojumus un ģimenēm draudzīgu sabiedrisko transportu.
38. Valsts un pašvaldību iepirkumos, pilsētvides plānošanā un reģionālajā attīstībā ieviest ģimenēm draudzīgas vides kritērijus.

6. Lauķības noslēģšana, stiprināšana un saglabāšana

39. Saglabāt laulības noslēģšanu kā īpašu tiesisku un sabiedriski nozīmīgu aktu, paredzot pārdomu laiku un liecinieku klātbūtni.
40. Tiesību aktos nostiprināt laulāto savstarpējās uzticības, atbildības, rūpju un atbalsta principus.
41. Valstij sniegt atbalstu laulāto savstarpējo mantisko attiecību sakārtošanai, tostarp nodrošinot pieejamu juridisko informāciju un konsultācijas.
42. Finansēt pirmslaulību kursus, kas palīdz pāriem sagatavoties laulībai, ģimenes dzīvei, konfliktu risināšanai, bērnu audzināšanai un vecāku pienākumiem.
43. Ieviest kuponu sistēmu pāriem attiecību stiprināšanas pasākumu izmantošanai, piemēram, pāru terapijai, kursiem, nometnēm, mentoringam u.c.
44. Finansēt laulāto attiecību atbalsta programmas, lai mazinātu laulību šķiršanās skaitu un uzlabotu emocionālo vidi ģimenēs.
45. Nodrošināt ģimenes konsultāciju un mediācijas pakalpojumu pieejamību laulātajiem krīzes situācijās.
46. Veidot pāru mentoringa programmas, kurās pieredzējuši laulātie pāri palīdz jaunām ģimenēm un pāriem.
47. Ieviest strukturētu, uz pārdomu laiku balstītu laulības šķiršanas procesu, kas vispirms vērsts uz laulības saglabāšanu, izlīguma iespējām un bērna interešu aizsardzību.
48. Paplašināt Goda ģimenes programmu, publiski novērtējot stabilas, bērniem draudzīgas, sabiedriski aktīvas un laulībā balstītas ģimenes.

7. Pozitīvs ģimenes tēls medijos, kultūrā un sabiedrībā

49. Atbalstīt tāda mediju satura veidošanu, kas stiprina laulības, ģimenes, tēva, mātes un daudzbērnu ģimeņu pozitīvu tēlu.
50. Sabiedriskajiem medijiem paredzēt uzdevumu regulāri veidot saturu par ģimenes vērtību, bērnu audzināšanu, laulības nozīmi, demogrāfiju un paaudžu solidaritāti.
51. Novirzīt daļu valsts atbalsta medijiem un kultūras projektiem tādā saturā, kas veicina ģimeniskumu, patriotismu, atbildību, dzimtas apziņu un paaudžu nepārtrauktību.
52. Veidot informatīvas kampaņas par laulības, bērnu audzināšanas, daudzbērnu ģimeņu un tēva un mātes lomas nozīmi Latvijas nākotnei.
53. Attīstīt digitālos produktus un platformas, kas atbalsta attiecību pratību, vecāku prasmes, bērnu audzināšanu, laulāto savstarpējo atbalstu un krīžu pārvarēšanu.

54. Laulības nozīmi stabilas sabiedrības veidošanā popularizēt ar valsts, pašvaldību, izglītības iestāžu un nevalstisko organizāciju atbalstu.

8. Dzīvības aizsardzība no ieņemšanas brīža līdz dabīgai nāvei

55. Satversmē vai tiesību aktos nostiprināt principu, ka cilvēka dzīvība ir aizsargājama no ieņemšanas jeb apaugļošanas brīža līdz dabīgai nāvei.
56. Tiesību aktos nostiprināt, ka nedzimušam bērnam ir tiesības uz dzīvību.
57. Tiesību aktos atzīt nedzimušu bērnu par aizsargājamu cilvēku un tiesību subjektu.
58. Ieviest pirmsaborta konsultācijas, lai sieviete saņemtu pilnu informāciju par bērna attīstību, alternatīvām abortam un pieejamo emocionālo, sociālo un praktisko atbalstu.
59. Nodrošināt, ka pirmsaborta konsultācijas nav formāla procedūra, bet reāla iespēja sievietei saņemt palīdzību, tostarp krīzes grūtniecības atbalstu.
60. Izveidot un finansēt krīzes grūtniecības konsultatīvo atbalstu visā Latvijā.
61. Palielināt atbalstu sievietēm, kuras izvēlas saglabāt grūtniecību sarežģītos emocionālos un sociālos apstākļos, tostarp nodrošinot mājokļa, pārtikas, psiholoģisko un juridisko palīdzību.
62. Nodrošināt valsts apmaksātas konsultācijas sievietēm pēc grūtniecības zaudējuma un mākslīgā aborta.
63. Nodrošināt grūtnieču aprūpes pieejamību visā Latvijā, īpaši lauku teritorijās un reģionos.
64. Ieviest atbalsta programmas ģimenēm, kurās piedzimst bērns ar īpašām vajadzībām.
65. Neatbalstīt eitanāzijas legalizāciju, tā vietā stiprinot paliatīvo aprūpi, sāpju mazināšanu, psiholoģisko, sociālo un garīgo atbalstu.

9. Neauglības ārstēšana, mākslīgā apaugļošana un nedzimuša bērna aizsardzība

66. Valstij veicināt neinvazīvu neauglības ārstēšanas metožu izmantošanu un dabiskas auglības atjaunošanu.
67. Mākslīgo apaugļošanu regulēt kā izņēmuma medicīnisku metodi, kas pieļaujama tikai medicīniskas indikācijas gadījumā, nevis kā plaši pielietojamu bērna iegūšanas instrumentu.
68. Noteikt, ka mākslīgās apaugļošanas mērķis ir ārstēt medicīnisku neauglības cēloni, nevis garantēt bērna piedzimšanu jebkurā situācijā.
69. Mākslīgo apaugļošanu atļaut tikai laulātam vīrieša un sievietes pārim, nodrošinot bērnam tiesības uz tēvu un māti, kā arī stabilu ģimenes vidi.
70. Mākslīgajā apaugļošanā atļaut izmantot tikai paša laulātā pāra ģenētisko materiālu.
71. Aizliegt olšūnu, spermas un embriju ziedošanu, kā arī trešo personu iesaisti mākslīgās apaugļošanas procesā.
72. Tiesību aktos aizliegt surogāciju jeb surogātmātes pakalpojumus visās tās formās.
73. Mākslīgās apaugļošanas procesā radīto embriju skaitu ierobežot līdz minimāli nepieciešamajam implantācijas nodrošināšanai.
74. Aizliegt embriju selekciju pēc kvalitātes, dzimuma, ģenētiskām pazīmēm vai citām nemedicīniskām pazīmēm.
75. Tiesību aktos aizliegt embriju iznīcināšanu un noteikt pienākumu izmantot visus radītos embrijus, nodrošinot tiem maksimālu tiesisko aizsardzību.

76. Visos ar mākslīgo apaugļošanu saistītajos jautājumos bērna intereses noteikt augstāk par pieaugušo vēlmēm pēc bērna.

10. Izglītība, tikumiskā audzināšana un vecāku tiesības

77. Ieviest skolās priekšmetu "Ģimenes mācība", kas sagatavo bērnus un jauniešus laulībai, ģimenes dzīvei, vecāku pienākumiem, bērnu audzināšanai un cieņpilnām attiecībām.
78. Izglītības sistēmā stiprināt tikumisko audzināšanu, veicinot cieņu, atbildību, atturību, uzticību, ģimeniskumu, patriotismu un paaudžu solidaritāti.
79. Nodrošināt, ka dzimumaudzināšanas saturs ir saistīts ar laulības, ģimenes, atbildīgu attiecību, bērnu dzimšanas vērtības un dzīvības aizsardzības izpratni.
80. Stiprināt vecāku tiesības zināt un ietekmēt bērniem pasniegto saturu skolās, īpaši jautājumos par seksualitāti, dzimumu, ģimeni, laulību un dzīvības aizsardzību.
81. Vecākiem garantēt tiesības audzināt bērnus saskaņā ar saviem uzskatiem un reliģisko pārliecību.
82. Ieviest obligātu vecāku informēšanu un piekrišanas mehānismus sensitīva satura nodarbībām.
83. Atbalstīt tālmācību un māj mācību kā pilnvērtīgu izglītības formu visos izglītības posmos, nodrošinot taisnīgu finansējumu un skaidru tiesisku regulējumu.
84. Palielināt finansējumu izglītības iestādēm, kas nodrošina ģimenei draudzīgu vidi un sadarbības ar vecākiem.
85. Atbalstīt bērnudārzu un skolu pieejamību reģionos.

11. Dzimums, identitāte, bērnu aizsardzība un sabiedriskā drošība

86. Saglabāt juridisko izpratni, ka dzimums ir bioloģiski noteikts un konstatējams piedzimstot.
87. Neatbalstīt jēdzienu "tēvs" un "māte" aizstāšanu juridiskajos dokumentos ar neitrāliem terminiem.
88. Neatbalstīt jēdziena "māte" aizvietošanu ar jēdzienu "dzemdējušais vecāks".
89. Neatbalstīt dzimuma identitātes traucējumu svīturošanu no medicīnisko diagnožu sistēmas.
90. Nepieļaut neatgriezeniskas dzimuma maiņas medicīniskas procedūras un pretējā dzimuma hormonu terapijas piemērošanu nepilngadīgajiem.
91. Aizsargāt bērnus no ideoloģiska spiediena dzimuma identitātes un seksualitātes jautājumos skolās, medicīnas iestādēs un publiskajā telpā.
92. Nodrošināt sieviešu sporta godīgumu, paredzot, ka sieviešu sporta kategorijās piedalās tikai bioloģiskas sievietes.
93. Saglabāt dzimumu privātuma un drošības principu publiskajās labierīcībās, dušās un ģērbtuvēs, īpaši skolās un bērnu iestādēs.
94. Ierobežot pornogrāfijas, azartspēļu un atkarību izraisošu vielu pieejamību, īpaši nepilngadīgajiem, tostarp ieviešot efektīvus vecuma pārbaudes un satura kontroles mehānismus.
95. Neatbalstīt marihuānas audzēšanas un lietošanas legalizāciju, vienlaikus attīstot atkarību profilaksi ģimenēs, skolās un pašvaldībās.

12. Pilsoniskā līdzdalība, starptautiskās saistības un patriotisms

96. Nodrošināt, ka jebkuras starptautiskas saistības tiek vērtētas atbilstoši Satversmei, Latvijas sabiedrības interesēm, ģimenes aizsardzībai, bērnu tiesībām, dzīvības aizsardzībai un vecāku tiesībām.
97. Denonsēt Eiropas Padomes Konvenciju par vardarbības pret sievietēm un vardarbības ģimenē novēršanu un apkarošanu jeb Stambulas konvenciju.
98. Stiprināt Latvijas pilsoņu līdzdalību un tiešās demokrātijas iespējas, samazinot tautas nobalsošanas ierosināšanai nepieciešamo parakstu sliekšni no vienas desmitās daļas uz vienu divdesmito daļu balsstiesīgo pilsoņu.
99. Nodrošināt valsts aizsardzības spēju stiprināšanu, atbalstot obligāto militāro dienestu vīriešiem un neieviešot obligāto militāro dienestu sievietēm, vienlaikus attīstot sieviešu brīvprātīgas iesaistes iespējas valsts aizsardzībā un civilajā aizsardzībā.
100. Stiprināt patriotisko audzināšanu, veicinot ģimenes, dzimtas, tautas un valsts nepārtrauktības apziņu skolās, jaunatnes organizācijās, sabiedriskajos medijos un pilsoniskās līdzdalības programmās.